

## Voorzitter

spoeddebat dat wij, indien mogelijk, graag morgen zouden voeren.

Mevrouw **Hamer** (PvdA): Een brief is prima, maar ik vind dat wij na ontvangst van de brief moeten beoordelen of een spoeddebat nodig is.

De **voorzitter**: Dat zou ook mijn voorstel geweest zijn aan mevrouw Griffith. Kan zij daarmee instemmen?

Mevrouw **Griffith** (VVD): Ik kan ermee instemmen dat wij morgen een brief van de minister-president krijgen. Wij kunnen dan afhankelijk van de inhoud beslissen of wij, indien mogelijk, 's middags een spoeddebat kunnen houden.

De **voorzitter**: Ik stel voor, het stenogram van dit gedeelte van de vergadering door te geleiden naar het kabinet.

Daartoe wordt besloten.

De **voorzitter**: Het woord is aan de heer De Wit.

De heer **De Wit** (SP): Mevrouw de voorzitter. De vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft vorige week woensdag en vanochtend een algemeen overleg gevoerd met de staatssecretaris over het armoede- en schuldenbeleid. Ik wil u vragen, het verslag van dat algemeen overleg op de plenaire agenda te plaatsen, bij voorkeur volgende week.

De **voorzitter**: Ik stel voor, het VAO toe te voegen aan de agenda van volgende week.

Daartoe wordt besloten.

De **voorzitter**: Het woord is aan de heer Teeven.

De heer **Teeven** (VVD): Mevrouw de voorzitter. Afgelopen weekend werden wij enigszins opgeschrikt door perspublicaties dat verscheidene justitiegebouwen en mogelijk ook andere gebouwen van de rijksoverheid onder grote tijdsdruk zouden zijn gebouwd en dat daarbij niet alle veiligheidsvoorschriften in acht genomen zouden zijn. Uit de strafrechtelijke uitspraak van de rechtbank van Arnhem in de zaak Van Z. kan men destilleren dat het om meer gebouwen van de rijksoverheid gaat.

Mede namens de fracties van de Partij van de Arbeid, GroenLinks, de SP en D66 doe ik het volgende verzoek. Wij zouden graag op korte termijn een brief ontvangen van het kabinet. Het moet daarin duidelijk maken welke gebouwen van de rijksoverheid dit betreft en bij welke projecten van de rijksoverheid de heer Van Z. nog meer betrokken is geweest. Moeten de desbetreffende gebouwen nog worden gescand op veiligheid en op het niet-nakomen van bouwregels? Heeft de heer Van Z. gelijk als hij beweert dat veiligheidsvoorschriften bewust worden omzeild in opdracht van de departementen die opdrachtgever zijn? Heeft de Rijksgebouwendienst opdracht gekregen om het maar niet te nauw te nemen met de regels? Omdat vanmorgen uit het Algemeen Dagblad bleek dat VROM en Justitie het er niet helemaal over eens leken te zijn wie opdrachtgever was en omdat

er meer ministeries bij betrokken zijn, lijkt het mij het verstandigst als het kabinet hierover een brief schrijft.

De **voorzitter**: Ik stel voor, het stenogram van dit gedeelte van de vergadering door te geleiden naar het kabinet.

Daartoe wordt besloten.

Mevrouw **Van Velzen** (SP): Voorzitter. Ik heb de minister van Volksgezondheid schriftelijke vragen gesteld over wachtlijsten voor afkickklinieken. Dat is inmiddels twee maanden geleden. De minister van Volksgezondheid kon er zich niet eens toe zetten om mij schriftelijk mee te delen dat hij de driewekentermijn niet kan halen. Ik vind dat onacceptabel. Ik wil die vragen aanstaande dinsdag mondeling aan de minister stellen. Mocht hij echter van plan zijn om het alsnog goed te maken, dan verzoek ik hem om mij vandaag voor 17.00 uur antwoord te geven.

De **voorzitter**: Ik stel voor, het stenogram van dit gedeelte van de vergadering door te geleiden naar het kabinet.

Daartoe wordt besloten.

De **voorzitter**: Ik heb zojuist verzuimd te zeggen dat de brief waar mevrouw Griffith namens de Kamer om heeft gevraagd er morgen voor 12.00 uur, ruim voor de regeling, moet zijn.

Ik stel voor, ook het stenogram van dit gedeelte van de vergadering door te geleiden naar het kabinet.

Daartoe wordt besloten.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

---

Aan de orde is het **debat** naar aanleiding van een algemeen overleg op 23 mei 2007 over **diverse onderwerpen rondom het notariaat**.

□

Mevrouw **Van Vroonhoven-Kok** (CDA): Mevrouw de voorzitter. Wij hebben vorige week met de minister van Justitie een algemeen overleg gevoerd over het notariaat. Het overleg spitste zich toe op het functioneren van het notariaat als zodanig. Ik heb tijdens dit overleg opnieuw een motie ter sprake gebracht die ik een half jaar geleden heb ingediend. Deze motie beoogt dat notarissen na hun 65ste kunnen doorwerken. Dit is in lijn met het kabinetsbeleid dat mensen stimuleert om langer door te werken. Waarom zou dit niet voor notarissen gelden?

Toen ik de motie een half jaar geleden indiende, vroeg de toenmalige minister van Justitie of ik haar wilde aanhouden tot dit grote debat. De motie hoort daar ook inderdaad thuis. De huidige minister van Justitie toont zich echter een stuk terughoudender dan zijn voorganger. Daarom dien ik de motie nu opnieuw in. Zij luidt als volgt.

## Van Vroonhoven-Kok

---

Motie

---

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de aanwas van jonge notarissen te wensen overlaat en een tekort aan notarissen dreigt;

constaterende dat dit kabinet mensen wil stimuleren om na hun 65ste door te werken;

overwegende dat notarissen die na hun 65ste willen blijven doorwerken niet op barrières moeten stuiten;

van mening dat de leeftijdsgrens waarop notarissen moeten defungeren geschrapt, dan wel verhoogd zou moeten worden;

verzoekt de regering, hiertoe concrete voorstellen aan de Kamer toe te laten komen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door de leden Van Vroonhoven-Kok, Teeven, Wolfsen en Van der Staaij. Naar mij blijkt, wordt zij voldoende ondersteund. Zij krijgt nr. 66 (23706).

De heer **De Wit** (SP): In de eerste alinea van de motie staat dat er een tekort aan notarissen dreigt. Volgens de meest recente gegevens van bijvoorbeeld de beroepsorganisatie van notarissen gaat het op dit moment goed en willen er opnieuw jonge notarissen kandidaat worden. Waar haalt mevrouw Van Vroonhoven de stelling vandaan dat er een tekort dreigt?

Mevrouw **Van Vroonhoven-Kok** (CDA): De situatie was abominabel. Het gaat nu gelukkig iets beter, want er zijn wat meer studenten notariaat. Niettemin treden er te weinig notarissen tot de beroepsgroep toe. Er worden verschillende maatregelen getroffen om hierin verbetering te brengen. Het moet interessanter worden om notaris te worden, maar wij zijn er nog lang niet. Dit zou een van de mogelijkheden kunnen zijn om het dreigende tekort op te vangen.

De heer **De Wit** (SP): De minister heeft gezegd dat hij de leeftijd van 65 jaar wil handhaven. Hij heeft toegezegd dat hij in een brief aan de Kamer zal ingaan op de oplossing voor mensen die na hun 65ste nog als notaris actief willen zijn, bijvoorbeeld als kandidaat-notaris of als waarnemer. Is het niet wat prematuur om dan nu deze motie in te dienen? De minister komt immers met nieuw beleid en wil inzichtelijk maken hoe kan worden bereikt dat mensen na hun 65ste kunnen doorwerken, ook al wordt 65 jaar als functionele ontslagleeftijd gehandhaafd.

Mevrouw **Van Vroonhoven-Kok** (CDA): Wij vinden het de normaalste zaak van de wereld dat een notaris ook na zijn 65ste mag doorwerken, gewoon in zijn of haar oude functie en niet na demotie of het terugschroeven van de functie. Ik heb goed naar de minister geluisterd. De minister zei dat hij vreesde voor bepaalde sociaal-rechtelijke problemen of barrières. Als dit op barrières

zou stuiten, moet de oplossing naar onze mening worden gezocht aan de sociaalrechtelijke kant maar niet bij de notaris. De notaris moet gewoon kunnen blijven doorwerken als hij dat wil. Dit kabinet wil dat 65-plussers blijven werken en zegt dat dit ook heel hard nodig is. Het moet dan ook maatregelen in die lijn nemen.

De heer **De Wit** (SP): De coalitie zegt dat 65 jaar wordt gehandhaafd als de leeftijd waarop functioneel ontslag, dat wil zeggen het pensioen van iedereen in Nederland begint. De AOW is gekoppeld aan de leeftijd van 65 jaar. Waarom zou dit bij de notarissen worden losgelaten? Het kabinet heeft er begrip voor dat mensen willen doorwerken na die leeftijd, maar stelt voor om het anders te doen. Het houdt vast aan de 65 jarige leeftijd die in het sociaal recht wordt gehandhaafd als de datum voor functioneel ontslag. Wat is daarop tegen? Waarom bent u voor een verruiming met het risico dat er een groep wat oudere notarissen ontstaat die de snelle hedendaagse praktijk niet meer kan bijbenen? Ik kan u hiervan zo voorbeelden geven, niet alleen in het notariaat maar ook in de advocatuur.

Mevrouw **Van Vroonhoven-Kok** (CDA): Hier protesteer ik toch echt tegen, want dit is natuurlijk een karikatuur van de oudere notarissen. Het is echt niet waar dat zij de snelle praktijk niet meer aankunnen. Het echte probleem is het gegeven dat wij te weinig notarissen hebben om het werk te doen. Verder is een notaris niet een doodnormale werknemer. Hij of zij vervult namelijk een bijzonder ambt. Rechters kunnen tot hun 70ste doorwerken en waarom zou een notaris dat niet kunnen?

□

Minister **Hirsch Ballin**: Voorzitter. Het punt dat mevrouw Van Vroonhoven in haar motie naar voren brengt, is uitgebreid besproken in het algemeen overleg. In dat overleg heb ik al gezegd geen principieel bezwaar te hebben tegen verhoging van de leeftijdsgrens. Dit vraagstuk gaat echter wel verder dan het notariaat alleen, want ook bij andere beroepsbeoefenaren kan dezelfde vraag rijzen.

De werkgroep onder leiding van Ed Nijpels, Grijs Werkt, heeft meer in den brede gepleit voor het verhogen, en soms zelfs voor het loslaten van leeftijds-grenzen. Er bestaan dus geen beleidsmatige bezwaren tegen en uit het werk van de werkgroep Grijs Werkt blijkt bovendien dat er al de nodige aandacht aan wordt besteed. Daarover hoeft mevrouw Van Vroonhoven niet bezorgd te zijn. Ik beschouw de motie al met al als een aanmoediging om met concrete voorstellen te komen.

Wij doen er goed aan om de overwegingen in de motie even serieus te nemen als het dictum. In de motie wordt namelijk geconstateerd dat de aanwas van jonge notarissen te wensen overlaat en dat er een tekort aan notarissen dreigt te ontstaan. Ik zal mij verstaan met de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie om de juistheid van deze redengevende veronderstellingen te bepalen, voordat ik met nadere voorstellen kom.

Mevrouw Van Vroonhoven constateert terecht dat het kabinet pal staat voor mogelijkheden om langer in het arbeidsproces werkzaam te zijn. Het kabinet staat echter ook pal voor de instroom van jonge mensen in het arbeidsproces, inclusief het notariële arbeidsproces. Wij zouden er dan ook goed aan doen om zicht te krijgen op

## Hirsch Ballin

de mogelijkheden voor jongeren om een standplaats in het notariaat te verkrijgen.

Ten slotte wijs ik erop dat pensioenopbouw en inkomensposities hierbij ook een rol spelen. Ik zal mij ervan vergewissen of de indruk juist is dat notarissen in het algemeen op hun 65ste voldoende pensioen hebben opgebouwd. Als die indruk juist is, moeten wij vervolgens de inkomenseffecten voor jonge notarissen in de beschouwing betrekken.

Ik was het al van plan, maar na aanneming van de motie zal ik de Kamer zeker voorzien van aanvullende informatie over de feitelijke punten die in de motie aan de orde worden gesteld, punten waarover de heer De Wit terecht heeft gesproken. Daarbij zal ik ook ingaan op de manier waarop het kabinet bij het notariaat uitvoering geeft aan zijn beleid voor het ondersteunen van oudere werknemers.

De heer **De Wit** (SP): Ik wijs de minister er wel op dat de regering in de motie wordt gevraagd om concrete voorstellen voor het verhogen van de pensioenleeftijd van 65 naar 70.

Minister **Hirsch Ballin**: Ik heb gezegd dat ik ook nadrukkelijk de overwegingen in de motie zal bezien. De heer De Wit wees zelf terecht op het belang daarvan. Concrete voorstellen kunnen ook rekening houden met de punten die ik net onder de aandacht bracht. Wanneer het mogelijk is om concrete voorstellen te doen die niet schadelijk zijn voor de instroom van jongere mensen in de notariële functies, zal ik die concrete voorstellen zeker doen. Als er inderdaad een tekort mocht zijn aan notarissen, zullen de concrete voorstellen eerder uitkomen op het gewoon in de bestaande functie blijven. Concrete voorstellen zijn wat mij betreft prima; welke dat zijn, behoeft concretisering.

De **voorzitter**: Stel dat de motie wordt aangenomen. Wanneer denkt u dan ongeveer die concrete voorstellen naar de Kamer te kunnen sturen?

Minister **Hirsch Ballin**: Dat vergt dus even wat feitenonderzoek, maar ik zeg graag toe dat ik voor de behandeling van de begroting van Justitie voor het jaar 2008 daarover een bericht zal sturen.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: Ik stel voor, volgende week dinsdag over de motie te stemmen.

Daartoe wordt besloten.

De vergadering wordt van 14.26 uur tot 16.30 uur geschorst.

---

Aan de orde is het **debat** over **de marktwerking in de publieke sector**.

Mevrouw **Kant** (SP): Voorzitter. Het nieuws van vanochtend: Energiebedrijven klantvriendelijk. Gisteren in het nieuws: Brabantse chauffeurs zijn woedend over de plannen dat zij meer moeten werken voor hetzelfde

geld. Dit soort gevolgen van de marktwerking in de publieke sector zijn niet van gisteren; die kennen wij al langer. Er staan helaas zelden berichten tegenover dat de stroom goedkoper wordt of het streekvervoer beter.

Het Paarse kabinet experimenteerde al met marktwerking in de thuiszorg. De gevolgen waren toen: het ontduiken van cao's, bezuinigingen op personeel en het pikken van de krenten uit de pap. Ook kwamen de leasebakken, dure kantoren en hoge salarissen de thuiszorg binnen. Zoals in vele sectoren schoot de overheid omhoog terwijl de kwaliteit onder druk kwam te staan. Na veel kritiek werd deze marktwerking toen bevroren. In plaats van daaruit lessen te trekken kwam de marktwerking met de Wmo in de thuiszorg weer uit de ijskast, met ijskoude gevolgen. Door de concurrentie op prijs worden ervaren thuiszorgwerkers ingeruild voor goedkopere, minder gekwalificeerde krachten. Patiënten verliezen vaak hun vaste hulp en krijgen soms minder zorg.

Bij de marktwerking in het streekvervoer zagen en zien wij het opheffen van onrendabele lijnen, slechtere arbeidsvoorwaarden, minder toezicht en bezuinigingen op onderhoud. Neem de afgekeurde bussen van Arriva, die van de weg zijn gehaald.

De heer **Van der Ham** (D66): Dit verhaal had ik wel zo'n beetje verwacht. Er zijn inderdaad dingen fout gegaan bij privatisering en de invoering en marktwerking. Mevrouw Kant gooit echter alles op één hoop. Zij vermeldt elke organisatie die niet goed functioneert – ook ik kan daar boos over worden – maar er zijn ook thuiszorg- en bejaardeninstellingen die het heel goed doen op basis van dezelfde regels. Ik ben het met mevrouw Kant eens dat wij de slechteriken moeten aanpakken, maar het is onzin dat zij alle problemen wijt aan marktwerking en privatisering. Dat is heel selectief shoppen.

Mevrouw **Kant** (SP): Natuurlijk zijn er altijd instellingen die het beter doen dan andere. Dat geldt voor zowel de markt als de publieke sector. Ik denk echter dat de problemen die ik noemde, het gevolg zijn van het concurreren op prijs in de publieke sector. Ik neem aan dat ik niet hoeft uit te leggen dat het concurreren op de prijs van de huishoudelijke zorg in de thuiszorg ervoor zorgt dat gekwalificeerde mensen met jarenlange ervaring worden ontslagen en worden vervangen door goedkopere, minder gekwalificeerde alfahulpen zonder een vast contract.

De heer **Van der Ham** (D66): Ik zal straks in mijn termijn onze zorgen daarover naar voren brengen. Mevrouw Kant zei dat onrendabele lijnen in het openbaar vervoer worden opgeheven. Als lijnen niet rendabel zijn, is het juist goed dat er andere vormen van openbaar vervoer voor in de plaats komen, zoals belbussen. Er moet natuurlijk goed vervoer zijn, maar dat hoeft niet altijd op de klassieke manier te worden ingevuld. De bulk aan kritiek en oplossingen van de SP zullen nooit een oplossing bieden voor specifieke problemen.

Mevrouw **Kant** (SP): Mijn oplossingen komen aan het einde van mijn termijn. Als de heer Van der Ham dat wil, kan hij daarnaar luisteren. Hij bevestigt echter wat ik net zei: de marktwerking in het streekvervoer leidt tot het opheffen van onrendabele lijnen. Hij pleit voor andere oplossingen, maar de marktwerking kan daar niet voor